

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR

PROGRAMA
PENTRU LIMBA PORTUGHEZĂ
EXAMENUL DE BACALAUREAT

Aprobată prin O.M.E.C.I. nr. 5508/06.10.2009

2009-2010

I. COMPETENȚE GENERALE

Limba modernă 2, Limba modernă 3 cu regim bilingv de studiu

- Filiera teoretică, toate profilurile și specializările
- Filiera vocațională, toate profilurile și specializările

Competențele generale sunt, în general, aceleași pentru toate filierele/ profilurile/ specializările, în funcție de probă (oral/ scris):

- Receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare.
- Producerea de mesaje orale sau scrise adecvate unor contexte variate de comunicare/ sarcini de lucru variate.
- Realizarea de interacțiuni în comunicarea orală sau scrisă.
- Transferul și medierea mesajelor orale sau scrise în situații variate de comunicare.

II. COMPETENȚE SPECIFICE

Competențele specifice (și conținuturile) se diferențiază pe cele două nivele: L2 și L3, astfel:

LIMBA MODERNĂ 2

1. Receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare

- 1.1. Desprinderea sensului global/ ideilor esențiale dintr-un text dat.
- 1.2. Identificarea și selectarea, din mesaje variate, de informații și opinii relevante/ de informații punctuale/ de informații specifice.
- 1.3. Deducerea înțelesului unor elemente lexicale necunoscute, cu ajutorul contextului.
- 1.4. * Identificarea, prin citire rapidă de informații/ detalii specifice dintr-un text, mai lung în vederea rezolvării unei sarcini de lucru.
- 1.5. * Corelarea de informații din diverse părți ale unui text / din texte literare diferite pentru a rezolva o sarcină de lucru.

2. Producerea de mesaje orale sau scrise adecvate unor contexte variate de comunicare

- 2.1. Prezentarea/ Relatarea unui fapt divers/ film/ întâmplări/ eveniment socio-cultural sau profesional, subliniind elementele semnificative.
- 2.2. Completarea de documente (formulare, chestionare etc.) de uz curent și specifice domeniului de specializare.
- 2.3. Redactarea de texte funcționale variate (instrucțiuni, anunțuri de mică publicitate, pagini de jurnal etc.), aducând argumente și exemple în sprijinul opiniilor exprimate.
- 2.4. Elaborarea de descrieri pe subiecte legate de domenii de interes personal (evenimente, experiențe personale)/ profesional.
- 2.5. Elaborarea unui text structurat pe subiecte cunoscute, cu folosirea unui limbaj adecvat.
- 2.6. Emiterea de ipoteze și susținerea lor cu câteva argumente.

3. Realizarea de interacțiuni în comunicarea orală sau scrisă

- 3.1. Solicitarea opiniilor interlocutorului și comentarea succintă a părerilor exprimate de parteneri/ exprimarea poziției (acord/ dezacord); solicitarea și oferirea de clarificări, explicații.
- 3.2. Oferirea de răspunsuri concrete și de ordin personal la un chestionar/ sondaj/ interviu.
- 3.3. Exprimarea unor sentimente și reacții (surpriză, bucurie, neplăcere, interes, indiferență, regret, uimire) referitoare la evenimente/ situații/ experiențe trăite sau aflate.
- 3.4. Realizarea unui interviu structurat pe baza unui chestionar elaborat.
- 3.5. Redactarea unor mesaje de răspuns în care sunt exprimate mulțumiri sau scuze.
- 3.6. Redactarea de texte funcționale pe diferite teme, adresate anumitor destinatari în diferite scopuri de comunicare (pentru a exprima intenții, a obține ceva, a informa, a convinge, a invita, a refuza etc.).

- 3.7. Adecvarea formatului/ limbajului la subiect/ interlocutor/ cititorul intenționat, cu utilizarea convențiilor/ normelor sociale și culturale folosite în comunicarea formală și informală.

4. Transferul și medierea mesajelor orale sau scrise în situații variate de comunicare

- 4.1. Luarea de notițe dintr-o lectură, în vederea realizării unui raport/ unei informări.
- 4.2. Redarea, prin cuvinte proprii, a unor mesaje/ texte simple din domeniul cunoscute.
- 4.3. Traducerea din limba portugheză în limba maternă/ din limba maternă în limba portugheză, a unui mesaj/ text de mică dificultate.
- 4.4. Reducerea unui paragraf la o idee esențială/ rezumarea conținutului unui mesaj/ text.
- 4.5. Transferul informațiilor factuale din texte de informare generală în diverse forme de prezentare.
- 4.6. * *Transferul și adaptarea semnificației unui text literar la contexte neliterare.*

* Competențele specifice marcate prin corp de literă *cursiv* și asterisc **sunt obligatorii numai pentru specializarea filologie** (filiera teoretică, profil umanist) care are prevăzută 1 oră/ săptăm. de limba modernă 2 în curriculumul diferențiat (CD).

LIMBA MODERNĂ 3

1. Receptarea mesajelor transmise oral sau în scris în diferite situații de comunicare

- 1.1. Desprinderea semnificației globale; identificarea și selectarea informației relevante/ ideilor principale și a unor detalii din mesaje/ documente simple/ fragmente/ texte autentice simple pentru îndeplinirea unor sarcini de lucru.
- 1.2. Sesizarea ordinii evenimentelor relatate într-un text scurt și simplu.
- 1.3. Recunoașterea argumentelor și identificarea concluziilor dintr-un text argumentativ, pe teme cunoscute.

2. Producerea de mesaje orale sau scrise adecvate unor contexte variate de comunicare

- 2.1. Povestirea/ Relatarea unei activități, unui fapt divers/ eveniment/ film, unor experiențe/ întâmplări personale.
- 2.2. Formularea de întrebări și răspunsuri/ de opinii argumentate despre ceea ce îi place/ nu îi place, pe o temă dată.
- 2.3. Redactarea unei scrisori personale simple.
- 2.4. Explicarea folosirii unui produs/ aplicării unei proceduri și răspunsul la întrebări de clarificare.
- 2.5. Completarea de formulare de uz curent (CV, vize).

3. Realizarea de interacțiuni în comunicarea orală sau scrisă

- 3.1. Redactarea de mesaje scurte pe teme familiare.
- 3.2. Formularea de opinii/ sugestii, solicitarea și formularea de instrucțiuni.
- 3.3. Oferirea de răspunsuri și informații la întrebări simple (interviu/ chestionar).
- 3.4. Redactarea unei scurte scrisori de răspuns la o scrisoare personală/ oficială sau la anunțuri din mass-media.

4. Transferul și medierea mesajelor orale sau scrise în situații variate de comunicare

- 4.1. Redactarea unui text simplu, explicativ, prin transferarea informațiilor dintr-o schemă/ diagramă/ tabel/ desen.
- 4.2. Transformarea din vorbire directă în vorbire indirectă a unor mesaje simple pe teme de viață cotidiană.
- 4.3. Rezumarea unui text simplu.
- 4.4. Traducerea unor mesaje simple, din limba portugheză în limba maternă/ din limba maternă în limba portugheză.

III. CONȚINUTURI

Limba modernă 2 și Limba modernă 3 cu regim bilingv de studiu

1.1 ELEMENTE DE LEXIC ȘI DE SEMANTICĂ

Elementele de lexic și de semantică se învață, se dezvoltă și se folosesc pe măsură ce se achiziționează și celelalte competențe lingvistice. Din perspectiva examenului de bacalaureat, evaluarea acestor elemente vizează varietatea, adecvarea și gradul de stăpânire a vocabularului (inclusiv pronunția și ortografierea corectă).

1.2 FUNCȚII COMUNICATIVE

Se va urmări capacitatea candidaților de a folosi în mod corect și adecvat elemente și structuri lexicale corespunzătoare *funcțiilor comunicative* prevăzute de Programa de limba portugheză pentru ciclul liceal:

- a se prezenta, a prezenta pe cineva
- a se prezenta într-un interviu de angajare/ C.V.
- a vorbi despre sine
- a vorbi despre starea fizică
- a face o expunere pe o temă dată
- a exprima un raționament/ o judecată
- a exprima o opinie personală/ stări/ sentimente
- a argumenta o opinie personală
- a relata evenimente
- a descrie locuri, persoane, obiecte
- a da, a cere informații practice cuiva
- a exprima gusturi și preferințe
- a sfătui pe cineva/ a cere cuiva să facă ceva/ a interzice
- a situa în spațiu și timp
- a exprima cantitatea/ calitatea; a compara
- a propune/ a invita, a accepta/ a refuza
- a-și exprima acordul/ dezacordul
- a face o urare a felicita
- a rezuma un text (idei esențiale)
- a participa la o conversație / interacțiune orală (în situație de examen)

1.3 CONȚINUTURI LINGVISTICE

Se va urmări capacitatea candidaților de a folosi în mod corect și adecvat elementele și structurile gramaticale studiate, conform Programei de limba portugheză pentru ciclul liceal.

Lexic:	relații semantice (sinonime, antonime, omonime, paronime, familii de cuvinte), câmp lexical/ semantic, conotație/ denotație.
Articolul:	hotărât, nehotărât; contragerea.
Substantivul:	gen, număr; exprimarea cazurilor; nominalizarea (formarea substantivelor pornind de la un verb).
Adjectivul:	adjectivul calificativ, acord; gradele de comparație; adjectivul posesiv; demonstrativ.
Numeralul:	cardinal și ordinal.
Pronumele:	personal, forme, pronumele personal cu funcție de subiect, complement direct, complement indirect; <i>Formas de tratamento</i> ; pronumele posesiv, demonstrativ, relativ și nehotărât.
Verbul:	modul indicativ (timpuri simple și compuse), condițional (prezent, perfect), conjunctiv (prezent, imperfect, perfect, mai mult ca perfect, viitor), imperativ (afirmativ și negativ); forme nominale (infinitivul impersonal și personal, gerunziu simplu și compus, participiu);

perifraze verbale uzuale: *estar a, ter de, ter que, haver de + inf., ir + inf., ir a + inf., vir a + inf., acabar de, precisar de.*

verbe auxiliare: *ter, haver, ser, estar.*

folosirea verbelor *ser* și *estar*.

diateza pasivă; conjugarea pronominală, cu pronume personale (*o, a, os, as*), conjugarea pronominală reflexivă.

Adverbul: de afirmație, negație; adverbe de timp, de loc, de mod; locuțiuni adverbiale; gradele de comparație; adverbele *cá* și *lá* – utilizare emfatică.

Prepoziția: folosirea prepozițiilor: *a, de, em, com, por, para, até, desde*; contragerea cu articol sau pronume; locuțiuni prepoziționale.

Sintaxa propoziției: subiectul, predicatul, atributul, complementul (direct, indirect), complementele circumstanțiale.

Sintaxa frazei: concordanța la indicativ; concordanța la conjunctiv; folosirea conjunctivului: după verbe de voință, îndoială, sentimente, verbe de opinie, după conjuncții, locuțiuni conjuncționale, expresii impersonale, în propoziții relative; exprimarea cauzei, scopului, ipotezei, consecinței, concesiei, condiției, comparației.

Tipuri și forme de fraze: activă, pasivă, negativă, impersonală; imperativă, exclamativă, interogativă, emfaza

1.4 DOMENII TEMATICE, TEXTE ȘI TEME pentru comunicarea orală și scrisă

DOMENII TEMATICE

DOMENIUL PERSONAL

- Viața personală (educație, stil de viață, comportament social, strategii de studiu, opțiuni pentru carieră, hobby-uri);
- Relații interpersonale/ inter-umane/ profesionale, viața de echipă;
- Universul adolescenței (cultură, sport, timp liber).

DOMENIUL PUBLIC

- Aspecte din viața contemporană (socio-economice, științifice, tehnice, ecologice, strategii de utilizare a resurselor);
- Tinerii și viața comunitară;
- Democrație, civism și drepturile omului;
- Mass-media.

DOMENIUL OCUPAȚIONAL

- Aspecte legate de profesii și de viitorul profesional;
- Aspecte teoretice și practice ale specialității;
- Locuri de muncă, echipamente, activități, operațiuni, comportament profesional, deontologie profesională;
- Produse și servicii, calitatea serviciilor/ produselor.

DOMENIUL EDUCAȚIONAL

- Descoperiri științifice și tehnice;
- Viața culturală și lumea artelor;
- Patrimoniul socio-cultural european;
- Obiceiuri și tradiții (lusofone și românești)
- Repere culturale ale spațiului lingvistic european și lusofon – trecut și prezent.

Textele și temele vor fi alese luând în considerare caracteristici comune precum:

- a) *Sursa:* pasaje din cărți, articole de presă (din ziare, reviste) în limba portugheză;
- b) *Tipul de text:* text autentic literar/ neliterar;
- c) *Dimensiune* (număr de cuvinte): în funcție de profil (150-350 de cuvinte);
- d) *Dificultate:* în funcție de profil.

Textele de examen nu vor depăși gradul de dificultate al textelor din manualele de limba portugheză, dar vor diferi ca grad de dificultate, în funcție de profil.

◆ **TEXTE**

Tipuri de texte: informativ, narativ, incitativ, descriptiv, poetic, argumentativ (pliant turistic, ghid, expunere, eseu).

◆ **TEME**

Temele pentru monologuri sau redactări sunt inspirate din tot ceea ce reprezintă realitatea înconjurătoare, viața de fiecare zi, experiența personală și experiența umană în general:

- *Viața personală și socială:* identitate (C.V.); relații între tineri, idealuri și proiecte, tinerii și comunitatea, tinerii și idoli lor; familia: membrii, ocupații; sănătate (droguri/ SIDA/ tabagismul / alcoolul ...) etc.;
- *Viața cotidiană:* convorbiri telefonice; magazine; mijloace de transport; restaurant, hotel, camping, aeroport, gară, poștă, bancă, meteo etc.;
- *Timp liber:* fim-de-semana/ vacanță; călătorii, activități (lectură, sport, muzică, dans) etc.;
- *Societate:* educație; cultură (cinema, teatru, muzee, festivaluri ...); mass-media; modă; conflicte între generații; muncă / șomaj; violență/ non-violență etc.;
- *Mediul înconjurător:* oraș/ sat; poluarea și ocrotirea mediului înconjurător etc.;
- *Spațiul lusofon:* Portugalia contemporană (evenimente marcante); orașe și provincii; obiceiuri, tradiții, sărbători; personalități culturale și științifice; lusofonia și țările lusofone;
- *Comunitatea europeană:* locuri și monumente europene (inclusiv din România); patrimoniul cultural, științific și tehnic european (inclusiv contribuții și personalități românești); ecouri ale culturii românești în plan european; instituții europene.